Vår ref.: EM/GP
Deres ref.: 26/4470

Vår dato: 16.10.2026
Deres dato: 16.09.2026

NORGES KYSTFISKARLAG
Kystfiskarlagets Servicekontor AS

Klima- og miljødepartementet

postmottak@kld.dep.no

Innspill fra Norges Kystfiskarlag til ny stortingsmelding om villaks

Norges Kystfiskarlag viser til invitasjon til å sende skriftlig innspill til ny stortingsmelding om villaks, ref. 26/4470.

Overordnede merknader

Norges Kystfiskarlag ønsker å bidra til en kunnskapsbasert og bærekraftig forvaltning av villaks. Det er et overordnet mål at villaksen høstes på en måte som bevarer bestandene og det marine økosystemet for øvrig, og at tiltak rettes mot der belastningen på bestandene er størst.

Behov for helhetlig forvaltning og ansvarsfordeling

Norges Kystfiskarlag vil påpeke at det i over 30 år har vært innført strenge begrensninger i sjølaksefisket uten at dette har medført betydelig økning i innsig av laks. Situasjonen for flere bestander er fremdeles alvorlig. Kystfiskarlaget mener derfor det er avgjørende at forvaltningen tar på alvor og retter oppmerksomheten mot miljøpåvirkning fra oppdrettsnæringen, herunder lakselus, sykdomssmitte og rømminger m.m., samt miljøpåvirkning fra andre næringer.

Kystfiskarlaget vil samtidig understreke at villaksen påvirkes av en rekke andre faktorer. Det er behov for en helhetlig tilnærming til forvaltningen, hvor også predasjon på smolt og voksen laks tillegges større oppmerksomhet. Flere av våre medlemmer rapporterer om betydelig økning i bestander av fiskespisende fugl og andre predatorer i fjorder, sund, elver og bekker. Forvaltningen bør styrke kunnskapsgrunnlaget om hvilken samlet effekt predasjon har på smoltoverlevelse og bestandsutvikling.

Postadresse
Hattvikveien 2, 8373 Ballstad
E-mail. post@norgeskystfiskarlag.no

Telefon 76 05 21 00

Norges Kystfiskarlag: Org.nr NO 971 396 563
Bankgiro 4580 06 10749
Kystfiskarlagets Servicekontor: Org.nr NO 988 147 877
Bankgiro 4580 12 25660

Videre bør det vurderes om oppdrettsnæringen i større grad kan bidra til kompenserende tiltak i berørte områder, herunder kultiveringstiltak og utsetting av smolt der dette er faglig forsvarlig og dokumentert å kunne styrke svake bestander.

Skjevfordeling mellom sjø og elv

Kystfiskarlaget mener at forvaltningen de siste årene har lagt opp til en urimelig forskjellsbehandling mellom yrkesfiskere og fritidsfiskere ved at næringsfiske i sjø har blitt flyttet til turist- og rekreasjonsfiske i elv. Fisket i sjø har blitt sterkt redusert eller avviklet i store områder, samtidig som det fremdeles foregår et omfattende sports- og turistfiske i mange vassdrag. Dette har bidratt til en skjevfordeling av høstingsmulighetene som bør vurderes på nytt i forbindelse med den nye stortingsmeldingen. Ved store nedganger i bestanden, hvilket har vært tilfelle for flere fiskearter de siste årene, mener Kystfiskarlaget det må være et grunnleggende prinsipp at yrkesfiskere prioriteres fremfor fritids- og turistfiskere i kvotefordelingen.

Det stilles en stor mengde krav til yrkesfiskere som følge av at man tillates å høste av fellesskapets ressurser, herunder sporings- og rapporteringskrav, diverse skatter og avgifter, tekniske og miljømessige krav til båt og utstyr, m.m.. Således foreligger det en naturlig forventning om en viss forfordeling til yrkesfiskere, særlig i de perioder kvotenivået er lavt.

Kystfiskarlaget mener at føre-var-prinsippet er av avgjørende betydning i forvaltningssammenheng, og vil derfor påpeke viktigheten av at prinsippet anvendes i lik grad i sjø og elv. I dag anvendes føre-var-prinsippet strengt i yrkesfisket i sjø, bl.a. ved at store deler av fisket har blitt begrenset eller stengt på grunn av usikkerhet knyttet til hvilke bestander som inngår i fangsten. Samtidig tillates det å fiske på de samme sårbare bestandene i elv, dersom fisken slippes ut igjen ved fang og slipp/catch and release. Kystfiskarlaget ser med sterk bekymring på utøvelsen av fang og slipp da det ikke finnes tall på hvor store mengder av fisken som dør etter den slippes fri, og da utøvelsen av dette fisket vanskelig kan forsvares fra et dyrevelferdsperspektiv. Når føre-var-prinsippet anvendes strengt i fisket i sjø, må samme prinsipp gjelde i elv, også når det kommer til fang og slipp.

Behov for styrket kunnskapsgrunnlag

Kystfiskarlaget mener at kunnskapsgrunnlaget for forvaltningen må styrkes gjennom bedre kontroll- og rapporteringsordninger. Korrekte fangstdata er avgjørende for å kunne vurdere bestandsstatus og fastsette hensiktsmessige reguleringer. Kystfiskarlaget oppfordrer derfor til økt kontroll med rapportering av fangster og til fortsatt utvikling av overvåkingsverktøy som fisketellere og andre bestandsregistreringer. Videre oppfordrer Kystfiskarlaget til økt forskningsinnsats på villaksbestander, påvirkningsfaktorer, og lokale variasjoner mellom disse; og til å benytte den erfaringsbaserte kunnskapen til sjølaksefiskere på et mer aktivt, inkluderende, systematisk, og kontinuerlig vis.

Anmodning om ny NOU

Norges Kystfiskarlag anmoder regjeringen om å oppnevne et uavhengig utvalg med formål å utarbeide en ny NOU om forvaltning av villaks. Dagens forvaltning bygger på NOU 1999:9, som ikke reflekterer de teknologiske og miljømessige som har skjedd de siste 27 årene. En oppdatert, uavhengig og helhetlig gjennomgang av kunnskapsgrunnlaget og forvaltningsmodellen for villaks vil bidra til at fremtidige tiltak er mer treffsikre enn de har vært frem til i dag.

Avsluttende merknader

I tillegg til synspunktene som er redegjort for i dette innspillet, støtter Norges Kystfiskarlag forslagene som er lagt frem av Norske Sjølaksefiskere i deres innspill med tittel "En kunnskapsbasert, balansert og fremtidsrettet villaksforvaltning: Innspill fra Norske Sjølaksefiskere til arbeidet med stortingsmelding om villaks, sjøørret og sjørøye".

Med vennlig hilsen
NORGES KYSTFISKARLAG

Emma Myhre
rådgiver

Gustav Pedersen
organisasjonsrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift.

Kopi: